

Маленький принц (стислий переказ)

Антуан де Сент-Екзюпері

Переказ:

Автор поділяє все суспільство на дорослих і дітей, і цей розподіл стосується не вікових особливостей людини. Головне — стосунки з оточуючим світом.

Для "дорослих" важливим є матеріальне, для "дітей" — духовне.

"Дорослі" не вміють фантазувати, втратили уяву, "діти" можуть у будь-якому предметі, явищі побачити незвичайне: так, як бачить Маленький принц на малюнку льотчика слона в удаві, хоча розумні "дорослі" — всього-навсього капелюх.

Дитячий малюнок, збережений льотчиком, є своєрідною "міркою" на щирість, незайманість людської душі.

Таке "випробування" малюнком проходить Маленький принц, що впав із неба в пустелю, де льотчик лагодив літак після катастрофи.

Але і сам дорослий проходить перевірку на "дитячість" і уяву: малює ящик, у якому знаходиться уявний баранець, якого так хотів мати Маленький принц.

Поступово стає зрозумілим: льотчик і Маленький принц — люди, чиї душі налаштовані на щирість і вірність своїм ідеалам і моральним цінностям.

Кожного дня льотчик дізнається щось нове з обмовок Маленького принца: звідки хлопчик прибув на нашу планету, як подорожував.

Символічним є і розповідь про корисні трави та бур'яни. Вони, як люди — добрі та злі, їх теж не з першого погляду розрізниш. "Бур'яни" можуть виростати і в душі кожної людини, тому автор закликає пильніше і ретельніше боротися зі своїми "баобабами" — негативними рисами характеру.

Цитата:

І справді, на планеті Маленького принца, як і на всіх інших планетах, росли корисні трави і бур'яни. Отже, там є добре насіння корисного зілля і шкідливе насіння бур'янів. Але ж насіння невидиме. Воно спить, сховане в землі, доки якійсь насінинці не заманеться прокинутись... Тоді вона потягається і спершу несміливо пускає до сонця паросток — чарівну маленьку безневинну травинку. Якщо це редиска або троянда — хай собі росте. А коли це якийсь бур'ян — треба одразу, як тільки розпізнаєш той паросток, вирвати його з корінням. На планеті Маленького принца було жахливе насіння... то насіння баобабів¹. Грунт планети був геть уражений цим насінням. А баобаб — така рослина, що коли розпізнаєш її надто пізно, то вже ніколи не позбудешся. Він захарастить усю планету. Він проб'є її своїм корінням. І якщо планета дуже маленька, а баобабів дуже багато, вони розірвуть її на шматки.

"Є таке правило, — казав мені згодом Маленький принц. — Прибрався сам уранці — ретельно прибери і свою планету. Треба виривати баобаби одразу ж, як тільки побачиш, що то не троянди, бо молоді паростки троянд і баобабів майже однакові. Це дуже нудна робота, але й дуже приємна".

Переказ:

На відміну від баобабів, троянда, що виросла на астероїді Маленького принца, потребує уваги і догляду. Це ніжна та примхлива квітка, яка за своїми примхами ховає вразливе серце. А шипи, якими наділена квітка, — лише зовнішній атрибут, що не може врятувати від грубої сили.

Через образ троянди та стосунки між нею і Маленьким принцом автор передає своє розуміння щастя: бути поруч із коханою людиною, допомагати і захищати, залишатися вірним в думках і почуттях.

Подорожуючи сусідніми астероїдами, Маленький принц зустрічається з різними особами.

Ці герої — своєрідні людські риси характеру.

Цікавий образ короля, який віддавав накази, що не могли не виконуватися: автор підштовхує нас до думки, що влада і мудрість мусять завжди поєднуватися.

Цитата:

Згадавши свою покинуту маленьку планету, Маленький принц трохи засумував і наважився попросити короля:

— Мені хотілося б подивитись, як заходить сонце... Зробіть ласку... Накажіть сонцю заходити...

— Якщо б я звелів своєму генералові літати, як метелик, з квітки на квітку, або написати трагедію, або обернутися на морського птаха і генерал не виконав би наказу, то хто був би в тому винен — він чи я?

— Ви, ваша величносте, — твердо відповів Маленький принц.

— Точно, — згодився король. — Від кожного треба вимагати тільки те, що він може зробити. Основою влади має бути передусім розум. Якщо ти накажеш своєму народові кинутись у море, він зробить революцію. Я маю право вимагати покори, бо мої накази розумні.

Переказ:

Питання "Хто винен в людських негараздах?", "Що робить людину нещасною?" чатують на кожного. Автор у казці-притчі дає відповідь на ці питання своєрідними зустрічами Маленького принца з жителями астероїдів: честолюбцем, п'яницею і бізнесменом. Кожен із цих героїв повністю зосереджений лише на шанобі п'ятиці чи підрахунках свого "майна". Дії "дорослих" доходять до абсурду.

Ми можемо зробити висновок — своїми діями людина повинна приносити користь, в першу чергу, для оточуючого світу. Це видно із розмови Маленького принца з бізнесменом:

Цитата:

— То що ж ти робиш з тими зірками?

— Що роблю?

— Так.

— Нічого. Я ними володію.

— Володієш зірками?

— Так.

— Але я вже бачив короля, який...

— Королі нічим не володіють. Вони тільки правлять. Це велика різниця.

— А навіщо тобі володіти зірками?

— Щоб бути багатим?

— А нащо бути багатим?

— Щоб купувати нові зірки, якщо їх хтось відкриє.

"Цей, — подумав Маленький принц, — міркує майже так, як той пияк".

— Я володію зірками тому, що до мене ніхто не додумався ними заволодіти.

— Оце правда, — відповів бізнесмен. — Лічу їх і перелічую. Це важко. Але я людина серйозна.

Це ще не вдовольнило Маленького принца.

— У мене, — сказав він, — є квітка, я щоранку її поливаю. У мене є три вулкани, я щотижня їх прочищаю. Усі прочищаю — і діючі, і той, що погас. Хто знає, як воно буде. І моїм вулканам, і моїй квітці корисно, що я ними володію. А зіркам од тебе нема ніякої користі...

Бізнесмен відкрив рота, але так і не знайшов, що відповісти, і Маленький принц пішов собі.

"Ці дорослі таки незвичайні люди", — простодушно думав він, мандруючи далі.

Переказ:

Прикладом вірності своїй справі є ліхтарник, що засвічує свій ліхтар всупереч утомі. Цінність ліхтарника висловлює Маленький принц.

Цитата:

Можливо, цей чоловік тут і недоречний. А проте він не так недоречний, як король, честолюбець, бізнесмен і пияк. В його роботі принаймні є сенс. Коли він засвічує свій ліхтар — то ніби народжується ще одна зірка або квітка. Коли він гасить ліхтар — це присипляє ту зірку чи квітку. Дуже гарне заняття. Це справді корисно, бо красиво".

— Жахлива у мене робота. Колись у цьому був сенс. Вранці я гасив ліхтар, а ввечері світив. Решту дня я міг відпочивати, а решту ночі — спати...

— А потім наказ перемінився?

— Наказ не перемінився, — сказав ліхтарник. — У тому й лихо! Планета з кожним роком обертається швидше й швидше, а наказ не змінився.

— А як же тепер? — спитав Маленький принц.

— Тепер планета повністю обертається за одну хвилину, і я не маю ні секунди відпочинку. Щохвилини я засвічую ліхтар і гашу.

Переказ:

Символічною є і зустріч Маленького принца з лисом. Серед пустелі поважних ділових людей Маленький принц зовсім самотній. Лис також хоче мати друга.

Відповідь лиса — одна з ключових думок казки:

Цитата:

— Ти для мене поки що тільки маленький хлопчик, такий же, як сто тисяч інших

хлопчиків. І ти мені не потрібен. І я тобі не потрібен. Я для тебе тільки лис, такий же, як сто тисяч інших лисів. Але якщо ти мене приручиш, ми станемо потрібні один одному. Ти будеш для мене єдиний у цілому світі. І я буду для тебе єдиний у цілому світі...

— Я починаю розуміти, — озвався Маленький принц. — Є одна троянда... здається, вона приручила мене...

— Можливо, — сказав лис. — На Землі чого тільки не побачиш...

Переказ:

Відповідальність за людей, що тобі повірили, стали тобі близькими — ось головний стрижень у стосунках людей.

"Ми всі відповідальні за тих, кого приручили", — ця фраза Маленького принца стала крилатою.

[1] Баобаб — вид тропічних дерев зі стовбуром надзвичайної товщини.

Переклад А. Жаловського

Коментар

А. де Сент-Екзюпері привертає нашу увагу до одвічних людських чеснот — дружби, любові, вірності, доброти і душевної чистоти.

Символічні образи казки-притчі "Маленький принц" змушують нас замислитись над власним життям. У центрі оповіді постає історія з життя героя, що набуває алегоричного змісту.

Для казки-притчі характерні:

- відсутність розлогого сюжету;
- незначна кількість персонажів;
- символічність образів та ситуацій, їх багатозначність;
- умовність часу і простору;
- повчальний характер;
- філософська або моральна насиченість.

Притча будується на двоплановості зображення: реальні особи, явища, предмети приховують справжні стосунки, проблеми буття людства, підштовхують нас до асоціацій і міркувань, пошуку моралі.

Казку-притчу А. де Сент-Екзюпері "Маленький принц" ще називають філософською.